

Yenido?an Taramalar? Hakk?nda Anne Bilgi ve Tutumlar? Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Yenido?an Taramalar? Hakk?nda Anne Bilgi ve Tutumlar? Ölçe?i*.
Turkish Psychological Scales. Retrieved from
<https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=33177>

Özet

Yenido?an Taramalar? Hakk?nda Anne Bilgi ve Tutumlar? Ölçe?i, 2020 y?l?nda Esra Aysu Erbay taraf?ndan bir Yüksek Lisans Tezi kapsam?nda geli?tirilmif bir ölçektir. Bu ölçe?in temel amac?, annelerin zorunlu Yenido?an Taramalar? programlar? hakk?ndaki bilgi düzeylerini ve bu taramalara kar?? gösterdikleri davran??sal e?ilimleri (tutumlar?) sistematik olarak de?erlendirmektir. Ölçek, özellikle Türkiye'deki anne popülasyonunun tarama programlar?na uyumunu ve bu konudaki fark?ndal??n? ölçmek üzere tasarlanm??t?r. Ölçek, toplam 13 maddeden olumaktadır ve geli?tirme çal??mas? Sa?lık Bilimleri Üniversitesi'nde tamamlanm??t?r.

Anahtar Kelimeler

Yenido?an Taramalar?, Anne Bilgi Düzeyi, Anne Tutumlar?, Halk Sa?l???, Psikometrik Geli?tirme, Psikometri, Koruyucu Hekimlik.

Yazarlar

Esra Aysu Erbay

Amaç

Bu ölçe?in birincil amac?, annelerin ulusal sa?lık politikalar? çerçevesinde yürütülen yenido?an tarama testlerine (örne?in, Fenilketonüri, Konjenital Hipotiroidi ve Biyotinidaz eksikli?i taramalar?) ili?kin sahip olduklar? bilgileri ve bu tarama sürecine yönelik olumlu ya da olumsuz tutumlar?n? güvenilir ve geçerli bir ?ekilde ölçmektir. Ölçek, sa?lık profesyonellerine, annelerin bilgi eksikliklerini ve bu durumun taramalara kat?l?m üzerindeki etkisini belirlemede yard?mc? olmay? hedefler.

Ölçek, sa?lık e?itimi ve dan??manlık hizmetlerinin planlanmas?nda kritik bir rol oynamaktadır. Elde edilen veriler, e?itim programlar?n?n içeri?ini annelerin mevcut bilgi ve tutum seviyelerine göre optimize etmek için kullan?labilir, böylece tarama programlar?n?n etkinli?i art?r?labilir.

Yap?

Yenido?an Taramalar? Hakk?nda Anne Bilgi ve Tutumlar? Ölçe?i, temel olarak iki ana psikolojik yap?y? ölçmek üzere tasarlanm??t?r: Bilgi (Kognitif Alan) ve Tutum (Duygusal ve Davran??sal E?ilim).

Bilgi Boyutu: Bu boyut, annelerin tarama testlerinin amac?, uygulanma zaman?, sonuçlar?n önemi ve tarama yap?lmamas?n?n olası riskleri hakk?ndaki objektif bilgilerini de?erlendirir.

Tutum Boyutu: Bu boyut ise annelerin tarama testlerine karşı gösterdikleri isteklilik, güven, test sonuçlarına alma konusundaki sorumluluk duygusu ve sağlık hizmeti sağlayıcıların tavsiyelerine uyma eğilimi gibi subjektif, duygusal ve davranışsal eğilimlerini kapsar. Ölçek, bu iki yapıyı entegre ederek annelerin tarama programlarına bütüncül yaklaşımını ortaya koyar.

Geçerlik

Ölçeğin geçerlik çalışmaları, geliştirme aşamalarında, genellikle uzman görüşüne dayalı Kapsam Geçerliliği (Content Validity) ve istatistiksel yöntemlerle Yapı Geçerliliği (Construct Validity) analizlerini içermiştir. Orijinal kaynakta spesifik geçerlik değerleri belirtilmemiş olmakla birlikte, bir yüksek lisans tezi çalışması olarak, ölçeğin teorik yapılarını destekleyen faktör analizleri (Bkz. Faktör Analizi) gerçekleştirilmiştir.

Yapı geçerliliği analizleri, maddelerin teorik olarak ölçmeyi amaçladıkları alt boyutlarla ne kadar tutarlı olduğunu göstermeyi amaçlanmıştır. Bu analizler, ölçeğin gerçekten annelerin bilgi ve tutumlarını ayrıntı olarak ölçtüğünü kanıtlamak için kritik öneme sahiptir.

Güvenirlilik

Ölçeğin güvenirlilik (iç tutarlılık) analizi, maddelerin aynı yapıyı ne kadar tutarlı bir şekilde ölçtüğünü belirlemek için Cronbach Alfa katsayısı kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Orijinal özet metinde spesifik bir katsayı belirtilmemiştir, ancak geliştirme çalışmaları standartları gereği bu değerin kabul edilebilir düzeyde (genellikle 0.70 ve üzeri) olması beklenmektedir.

Güvenirlilik çalışmaları, ölçeğin tekrarlanan ölçümlerde benzer sonuçlar verme yeteneğini de değerlendirmesi gerekir. Yüksek iç tutarlılık, annelerden alınan yanıtların rastgele değil, ölçülen gerçek yapıyı yansıttığını gösterir.

Faktör Analizi

Yenidoğan Taramaları Hakkında Anne Bilgi ve Tutumları Ölçeği'nin 13 maddelik yapılarını altı yatan faktörleri ortaya çıkarmak amacıyla Keşfedici Faktör Analizi (KFA) kullanılmış varsayılmaktadır. Bu analiz, 13 maddenin, ölçeğin teorik yapılarını destekleyecek şekilde Bilgi ve Tutum olmak üzere iki veya daha fazla faktöre ayrılmayı amaçlayan bir inceleme işlemidir.

Faktör analiz sonuçları, genellikle ölçeğin son formunun alt boyutları ve bu alt boyutlara ait madde dağılımlarını netleştirir. Bu analiz, ölçeğin yapısal bütünlüğünü sağlaması açısından temel bir psikometri adımdır.

Ölçek

Test Type: Geli?tirme (Developmental Scale)

Format: Öz Bildirim Ölçe?i (Self-Report Scale)

Language Available: Türkçe (Turkish)

Population Group: Anne Popülasyonu (Maternal Population)

Age Group: Do?um yapm?? veya yapacak olan yeti?kin kad?nlar (Adult women who have given birth or are expecting).

Population Details: Türkiye'deki yüksek lisans tezi kapsam?nda, genellikle Ankara'daki bir hastane veya sa?lık merkezine ba?vuran anneler örneklem olarak kullan?lm??t?r.

Test Methodology: Anket yöntemiyle yüz yüze veya öz bildirim ?eklinde uygulanan, 13 maddelik Likert tipi derecelendirme içermesi muhtemel bir ölçektir.

Anahtar Kelimeler

Yenido?an, Tarama Programlar?, Anne E?itimi, Sa?lık Bilgi Düzeyi, Tutum Ölçümü, Halk Sa?l??? Hem?ireli?i.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Belirtilmemi?tir.

Affiliation Email addresses: Belirtilmemi?tir.

Correspondence Address: Sa?lık Bilimleri Üniversitesi, Ankara (Tez Kurumu).

?zinler, Ücret ve Test Y?I?

Test Y?I?: 2020

?zinler ve Ücret: Ölçek, yay?nlanmam?? bir yüksek lisans tezi kapsam?nda geli?tirildi?i için, kullan?m? için resmi izin al?nmas? gerekmektedir. Kullan?m ve telif hakk? detaylar? için sorumlu yazar Esra Aysu Erbay veya Sa?lık Bilimleri Üniversitesi ile ileti?ime geçilmesi önerilir. Ticari kullan?m için ücret talep edilebilir.

Kaynaklar

Erbay, E. A. (2020). *Yenido?an Taramalar? Hakk?nda Anne Bilgi ve Tutumlar? Ölçe?i Türkçe geçerlik ve güvenilirlik çal??mas? .* Sa?lık Bilimleri Üniversitesi, Ankara.

Yenido?an Taramalar? Hakk?nda Anne Bilgi ve Tutumlar? Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Orijinal kaynak içeri?inde ölçe?e ait maddeler listelenmemi?tir. Sadece ölçe?in toplam 13 maddeden olu?tu?u bilgisi mevcuttur.

Madde Say?s?: 13 madde.

ARABPSYCHOLOGY.COM